

תוכן העניינים

מבוא – עמ' 3

1. סקירת ספרות – עמ' 4

1.1. הומוסקסואליות: הגדרה ומאפיינים – עמ' 4

1.2. הורות חד מינית – עמ' 4

1.2.1. גלגוליו של התא המשפחתי – עמ' 4

1.2.2. המפגש עם החברה – עמ' 6

1.3. הורות חד מגדרית בישראל – עמ' 8

1.3.1. מאפיינים ועמדת החוק הישראלי – עמ' 8

1.3.2. אימוץ בישראל – עמ' 9

1.3.3. פונדקאות בישראל – עמ' 11

2. מתודולוגיה – עמ' 16

2.1. שיטת המחקר – עמ' 16

2.1. שאלת המחקר – עמ' 16

2.2. המרואיינים – עמ' 16

2.3. כלי המחקר – עמ' 16

2.4. ניתוח הנתונים – עמ' 17

3. ממצאים ודין – עמ' 18

3.1. המניעים להורות חד מגדרית – עמ' 18

3.2. תפיסת הסביבה הקרובה את ההורות החד-מגדרית – עמ' 19

3.3. החשיבות הביולוגית (המטען הגנטי) – עמ' 21

3.4. הגורמים לבחירת המודל ההורי – עמ' 22

3.5. חד מגדריות כיתרון בהורות – עמ' 24

3.6. זהות היוזם – עמ' 25

3.7. קשיים מול הממסד – עמ' 26

מסקנות והמלצות – עמ' 28

רשימת מקורות – עמ' 29

נספחים – עמ' 33

מבוא

בשנים האחרונות תופעת ההסכמים והחוזים הזוגיים בקרב זוגות חד מיניים החלה לצבור תאוצה רבה בארץ ובעולם. עם זאת, קיים מחקר מועט אודות תופעה זו. מרבית המחקרים בתחום בחנו את האבהות ההומוסקסואלית והחיים המשותפים, כאשר מחקרים מעטים בלבד ביקשו לבחון את ההסכם הזוגי שנחתם, התוכן, הנוסח והמשמעויות שלו עבור הזוג. אולם, בעקבות תהליכי השינוי החברתי, השינויים בחקיקה והתקדימים המשפטיים הניכרים כיום בישראל ובעולם, הולך וגובר הצורך בידע שיסייע בהבנת התופעה להיבטיה וגיבוש מענים הולמים לצרכיהם של הזוגות ההומוסקסואליים. המחקר הנוכחי מבקש לתרום להעשרת גוף הידע הקיים. מטרת המחקר היא לבחון את ההיבטים התוכניים של הסכמי הורות בקרב זוגות הומוסקסואלים תוך בחינת מאפייני המשא ומתן ביניהם בנושא זה. העבודה כוללת סקירת הספרות הידועה בתחום, הצגת מתודולוגיית המחקר האיכותני המבוסס על 10 ראיונות עומק חצי מובנים עם זוגות הורים הומוסקסואליים, הצגה ודיון בממצאי המחקר ופרק מסקנות והמלצות.

1. סקירת ספרות

1.1. הומוסקסואליות: הגדרה ומאפיינים

הומוסקסואל מוגדר כמי שבחר בן מינו לצורך סיפוק צרכיו האישיים והמיניים. מקורות הנטייה המינית העסיקו חוקרים ממדעי החברה והחיים במשך העשורים האחרונים. מחקרים נוטים לדווח על 6% - 10% מהאוכלוסייה הבוגרת בחברה המערבית, גברים ונשים, המגדירים עצמם כהומוסקסואלים (Savin-Williams & Diamond, 2000 ; Gates & Newport, 2013).

בעוד הגישה המהותנית, מניחה כי נטייה מינית היא אובייקטיבית, בסיסית ואינה קשורה בזמן או בתרבות גישה ההבניה החברתית (social-constructionism) מצדדת בהשפעתם של הקשרים חברתיים והיסטוריים על הדרך בה אנשים מבינים ומגדירים את עצמם וסביבתם (Shelton & Delgado-, 2011). התומכים בגישה זו, טוענים כי ישנן דרכים שונות בהן מין, מגדר ונטייה מינית יכולים לבוא לידי ביטוי. ההבניה החברתית מניחה כי אין אחדות היסטורית או תרבותית במונחים 'הטרוסקסואל', 'הומוסקסואל' ו'ביסקסואל', וכי ההגדרות עצמן של מושגים אלו הן תלויות תרבות.

לפיכך, ניתן לראות בתהליך הבניית ההגדרה העצמית ההומוסקסואלית, תהליך של גיבוש תפיסה עצמית. זהו תהליך מתמשך, ספיראלי ומכיל מספר פאזות ללא רצף התפתחותי ליניארי שבו שלב אחד מהווה תנאי למעבר לשלב הבא. תהליך זה נע בספקטרום רחב של הגדרות עצמיות, בהתאם לאינטראקציות עם מערכות חברתיות, אירועי חיים ומבנים פנימיים מתהווים, הוא אינו שואף לגיבוש 'הות' אולטימטיבית אין בו כיווניות מתוכננת או מועדפת (Broido, 2000).

1.2. הורות חד מינית

1.2.1. גלגוליו של התא המשפחתי

עד תחילת שנות ה-80 למאה העשרים, המשפחה המודרנית קבעה את קיומם של נישואים הטרוסקסואלים כנישואים האפשריים היחידים וכתנאי הכרחי לפיריון. עם השינויים הטכנולוגיים ושינוי החקיקה, התאפשרו ברבות השנים דגמי משפחה נוספים (משפחות חד הוריות, חד מיניות הורות ללא נישואים ועוד) ונטבע המושג משפחה פוסט מודרנית. משפחות אלה אופייניות לחברה פוסט מודרנית ומקיימות עמה קשרי גומלין. הביטויים העיקריים שהובילו לשינוי החברתי ולירידה במעמד המשפחה המודרנית היו העלייה בשיעורי הגירושים במערב מאז שנות ה-70 למאה העשרים, עלייה בשיעור המשפחות שבראשן עומדת אישה בלבד